

TÌM HIỂU ĐẶC TÍNH PHƯỜNG HỘI CỦA NGHỆ THUẬT HÁT XẨM Ở VIỆT NAM - PHƯƠNG HƯỚNG BẢO TỒN, PHÁT HUY

Nguyễn Thị Hạnh

Viện Văn hóa Nghệ thuật quốc gia Việt Nam

Hát Xẩm là một loại hình nghệ thuật diễn xướng dân gian độc đáo được người khiếm thị sử dụng làm nghề kiếm sống nơi bến đò, khu chợ hay góc phố, đường quê,... Đồng thời, nghệ thuật hát Xẩm có lịch sử lâu đời: hơn 700 năm (khoảng từ thế kỷ XIV). Nghệ thuật Hát Xẩm đặc sắc ở chỗ có tính ngẫu hứng và người biểu diễn có thể ứng xướng ngay khi trình diễn với lối kể chuyện sâu sắc, khéo léo và hấp dẫn. Bên cạnh giá trị nghệ thuật, Hát Xẩm còn là loại hình âm nhạc dân gian mang đậm tính nhân văn, thẩm mỹ và giáo dục của một nghề lao động chân chính.

Ngoài những đặc điểm trong phương thức trình diễn, nghệ thuật âm nhạc, đặc tính phường hội của nghệ thuật Hát Xẩm thể hiện sự liên kết, cách thức tổ chức biểu diễn theo nhóm, hội nhằm duy trì tổ chức, phường nghề, hay nghề Hát Xẩm truyền thống của cha ông. Họ tổ chức thành các phường hội để truyền nghề, phát triển nghề nghiệp và giúp đỡ lẫn nhau trong đời sống. Bài tham luận muốn đề cập đến đặc điểm phường hội của nghệ thuật Hát Xẩm, đồng thời phân tích các thuộc tính, hoạt động và sự phân công, liên kết trong tổ chức phường hội Hát Xẩm ở một số địa phương (mà hiện nay là các câu lạc bộ Xẩm ở thành phố Hà Nội, ở tỉnh Ninh Bình) như là các trường hợp nghiên cứu. Từ đó, gợi mở một số phương hướng về bảo tồn, phát huy nghệ thuật Hát Xẩm trong đời sống đương đại.

Từ khóa: bảo tồn, Hát Xẩm, nghệ thuật, phát huy, phường hội.